

Sygn. akt IV CSK 171/19

POSTANOWIENIE

Dnia 28 sierpnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marcin Krajewski

w sprawie z wniosku K. K. i A. E. K.
przy uczestnictwie M. K., I. K. i H. K.
o podział majątku i dział spadku,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 28 sierpnia 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestniczki postępowania I. K.
od postanowienia Sądu Okręgowego w S.
z dnia 13 listopada 2018 r., sygn. akt I Ca (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 13 listopada 2018 r. Sąd Okręgowy w S. na skutek apelacji wnioskodawców zmienił postanowienie Sądu Rejonowego w O. z 20 marca 2018 r. wydane w sprawie o podział majątku wspólnego małżonków i dział spadku oraz oddalił apelację uczestników postępowania.

W skardze kasacyjnej na to postanowienie uczestniczka I. K. zarzuciła nieważność postępowania wynikającą z zaniechania wezwania wnioskodawców do uiszczenia pełnej opłaty od apelacji i rozliczenia tej opłaty w orzeczeniu kończącym postępowanie, a także inne naruszenia przepisów postępowania, w tym zaniechanie wydania formalnego postanowienia w przedmiocie wniosków dowodowych zgłoszonych przez uczestniczkę. Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi

do rozpoznania z uwagi na wydanie zaskarżonego postanowienia w warunkach nieważności oraz oczywistą zasadność skargi kasacyjnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Skarga kasacyjna stanowi nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym wyrażającym się w szczególności w konieczności zapewnienia jednolitej wykładni i jednolitego stosowania prawa.

Skarżący oparł wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłankach wskazanych w art. 398⁹ § 1 pkt 3 i 4 k.p.c., tj. na nieważności postępowania oraz na oczywistym uzasadnieniu skargi. Przeprowadzona przez Sąd Najwyższy analiza nie pozwala przyjąć, aby przesłanki te występowały w sprawie.

Nie można uznać, że postępowanie przed Sądem II instancji dotknięte było nieważnością, a w szczególności, że zachodziła nieważność postępowania z przyczyn wskazanych przez skarżącą, tj. z powodu pozbawienia jej możliwości obrony swoich praw (art. 379 pkt 5 k.p.c.). Zgodzić należy się ze skarżącą, że wadliwe było postępowanie Sądu Okręgowego, który nie wezwał wnioskodawców w przewidzianym art. 373 k.p.c. postępowaniu naprawczym do uzupełnienia opłaty od apelacji, dokonując jej rozliczenia w orzeczeniu kończącym postępowanie. Brak jest jednak podstaw do przyjęcia, że w związku z tym uczestniczka została pozbawiona możliwości wyrażenia swojego stanowiska w sprawie ani, że w inny sposób pozbawiona została możliwości obrony swoich praw. Pozbawienie strony możliwości obrony praw, aby mogło stanowić przyczynę nieważności, musi być całkowite i w sposób bezwzględny wykluczające możliwość obrony. Sytuacja taka nie miała miejsca w postępowaniu przed Sądem Okręgowym.

Sąd Najwyższy nie znalazł również podstaw dla uwzględnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność. Przesłanka ta byłaby spełniona, gdyby zaskarżone orzeczenie zapadło z oczywistym, rażącym naruszeniem przepisów prawa lub podstawowych zasad obowiązujących w praworządnym państwie, widocznym bez konieczności prowadzenia bardziej szczegółowej analizy. Uznanie oczywistej wadliwości orzeczenia wymaga wykazania jego sprzeczności z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni i niepozostawiającymi sądowi swobody oceny albo z podstawowymi zasadami orzekania (por. post. SN z 20 marca 2019 r., I CSK 475/18; z 11 kwietnia 2018 r., IV CSK 506/17; z 16 kwietnia 2018 r., IV CSK 529/17; z 18 kwietnia 2018 r., II CSK 728/17; z 15 maja 2018 r., II CSK 2/18; z 10 maja 2018 r., I CSK 798/17; z 23 maja 2018 r., I CSK 36/18; z 29 maja 2018 r., I CSK 42/18; z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18; z 16 kwietnia 2018 r., IV CSK 534/17; z 12 marca 2018 r., III CSK 291/17; z 22 kwietnia 2016 r., V CSK 650/15).

Wadliwości tego rodzaju Sąd Najwyższy nie dostrzega w orzeczeniu Sądu Okręgowego. Podkreślić przy tym należy, że usprawiedliwioną podstawę kasacyjną stanowi nie jakiegokolwiek naruszenie prawa procesowego, ale jedynie takie naruszenie, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy. Skarżąca nie wykazała takiego wpływu w odniesieniu do wskazywanych przez nią uchybień. W szczególności odnosi się do zarzutu niewydania formalnego rozstrzygnięcia o wnioskach dowodowych zawartych w apelacji. Wnioski te miały na celu przede wszystkim ustalenie sytuacji majątkowej wnioskodawcy K. K., a w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia Sąd Apelacyjny wyjaśnił, że wobec zmiany treści rozstrzygnięcia na skutek apelacji wnioskodawców ustalenie tej sytuacji przestaje mieć znaczenie, gdyż wymieniony wnioskodawca nie będzie zobowiązany do uiszczenia dopłat ani spłat. W ten sposób uzasadnione zostało pominięcie dowodów wnioskowanych przez uczestników. Zaniechanie wydania w tym przedmiocie formalnego postanowienia przed zamknięciem rozprawy, aczkolwiek stanowi uchybienie proceduralne, to nie wpłynęło na wynik sprawy, a z całą pewnością nie sposób twierdzić, że miał tu miejsce niewątpliwy wpływ uchybienia na wynik sprawy, co byłoby niezbędne dla uznania skargi kasacyjnej za oczywiście uzasadnioną.

Z tych przyczyn należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

jw